

QLU NKE ANUARU NA MKPURU NKE MMUQ NSQ

Ndi Galetia 5:16-26; 6:1-10.

IHEQMUMU 400

Nke Ndị etiti

AMAOKWU IBUN'ISI: "Nime nka ka anēnye Nnam otuto, ka unu nāmi nkpuru ri nne; unu gābu kwa ndi nēso uzom" (Jon 15:8).

Omumuy Nke Imemmuo

Onye anaamubata n'ezi n'ulọ Chineke naamata mgbe ihe ahụ mere. "Mọ Nsọ onwe-ya soro mọ-ayi nāgbà àmà, na ayi bu umu Chineke" (Ndi Rom 8:16). "Ya mere ugbu a ọ digh amam-ikpe diri ndi nọ nime Kraist Jisus" (Ndi Rom 8:1). Nke ahụ bụ mgbanwe dì ukwu.

Anaama mmadụ ikpé n'ihi mmehie ya tutu azoputa ya, ma mgbe azoputasirị ya ọ dighị emehie kwa, nke mere na adighị ama kwa ya ikpé. Ọtụtụ mmadụ agbawo àmà na mgbe Jisos gbaghara mmehie ha, ọ naadi ha ka ebupurụ ibu arọ ha, dika ibu arọ ekereke dì n'azụ ha ọ dapurụ. Otù onye n'ede akwukwọ dere si: "Uwa nile mara nma n'uzo puru iche mgbe m'lekwasirị eze anya". Ndụ naadi ọhụ mgbe amụrụ anyi ozq. Akpoputawo anyi "n'ochichiri ahụ ba n'ihè Ya di ebube" (I Pita 2:9).

Onyeozi Pol nyere Ndi Galetia iwu si, "Nējegharinu site na Mọ Nsọ, unu agaghemezu kwa agu nke anu-aru ma-qli" (Ndi Galetia 5:16). Ọ bụru na anyi "nējeghari site na Mọ Nsọ" anyi agaghi eme ihe ojoo. Óké ihe dì iche dì n'etiti OnyenkeKraist na onye mmehie. Ochichọ nke obi ha dì icheiche. Ọ bụru na mmadụ asị na ya bụ OnyenkeKraist, ma nwe ochichọ nke náenyen ọñu nke ụwa a n'obi ya, maobu naeweiwe mgbe ọ náapughị inweta ụzọ nke aka ya, maobu ikpo ndị ya na ha náekwekorịtaghị asị, ọ naarafu onwera. Onye náeme ihe dì otú ahụ abughi OnyenkeKraist.

Olụ Niile Nke Anụarụ

Pol nyere aha mmehie ndị ọ kpọro "olụ nile nke anu-aru". Ndịa bụ ihe niile onye anaamubeghi ọhụ puru ime. Ufodụ nime ha bụ nnqo mmehie joğburu onwera na ọtụtụ ndị anaasopuru agaghi eche échichè ime ha. Ma ndịozqo bụ mmehie ọtụtụ ndị naasi na ha bụ ndị nke Kraist bụ ndị ikpé ha mara. Dika ikpoasi na ekworo. Onye ọ bula puru ịbụ onye ikpé ekworo mara ma ọ bụru naamughị ya nime Chineke. Umuntakiri ufodụ naachọ ihe egwuriegwu umuntakiri ibe ha nwere. Iwe naewe ndị ufodụ n'ihi na enyi ya natara ọkwa dì elu karịa ya. Ebere onweha naeme ndị ufodụ n'ihi na ndịozqo ka ha nwee ego ịzụta ihe. Ọ bụ ihe dìri onye mmehie mfé ime ụdị ihe dì otú a; kama ụmụ Chineke gaanụ na nchē imegide ụdị mmetụta dì otú a. Ekwensu gaanwa gi, eleghianya náasi gi na i kwasiri inwe ihe ka mma karịa nke i naenweta. Ọ bụru na i gee ya ntị, ọ puru ikwagide gi na ihe ya naekwu dì mma -- mgbe ahụ i wee tufue nzoputa ahụ nke Chineke nyere gi. Cheta na Ekwensu bụ onye ụgha. Chineke naagwa anyi: "Emela ka iwe-gi di ọku n'ihi ndị nême ihe ojoo, ekwosola ndị nême ajo omume ekworo" (Abù ọma 37:1). "Ihu-n'anya nwere ogologo-ntachi-obi, o nwekwara obi-oma, ihu-n'anya adigh ekwo ekworo" (I Ndi Kɔrint 13:4). Ọ bụru na anyi nwere iħun'anya Chineke nime obi, anyi gaabụ ndị "N'akuku ihu-n'anya-unu n'ebi umu-nna-unu nọ ka ihe madu-ibe-unu nātɔrīta unu utø nke uku; n'akuku nsopuru-unu, nācharanu ibe-unu uzq" (Ndi Rom 12:10).

Ndị ufodụ naeche na ọ bururi naazoputara ha otù mgbe, na ọ dighị ihe o mere, bụ ugbò ole ha naalụ, "olụ nile nke anu-aru" ha gaejekwari Eluigwe. Ma Pol Onyeozi siri na: "Ndi nême ihe di otú a agagh-eketa ala-eze Chineke" (Ndi Galetia 5:21).

Mkpuru Nke Mmụq Nsọ

Pol naagwa anyi ihe m kpuru nke Mmụq Nsọ bụ nke ndị nke Kraist amuworo ọhụ naenwe. "Nkpuru nke Mọ Nsọ bụ ihu-n'anya, ọñu, udo, ogologo-ntachi-obi, obi-oma, idi-nma, ikwesi-ntukwasi obi, idi-nwayo, imeru-ihe-n'ókè: ọ dighi iwu némegide ihe nile di otú a" (Ndi Galetia 5:22, 23).

Iħunanya

Ka anyị tule mkpuru a. Nke mbụ, enwere “Ihu-n’anya”. Anyị mürü n’iheómụmụ anyị garaaga na “ihu-n’anya adigh-alu ọjọ n’ebe onye-agbata-obi-ya nọ: ya mere ihu-n’anya bu idebezu iwu” (Ndi Rom 13:10). Nke a bụ ịhụn’anya Chineke dị ọcha. Onyeozi ahụ bù Jọn ka anaamata díka onyeozi nke ịhụn’anya, O sìkwara: “Onye nādigh ahu n’anya amagh Chineke; n’ihi na Chineke bu ihu-n’anya ... Nime nka ka ihu-n’anya di, o bugh na anyi onwe-ayi huru Chineke n’anya, kama ọ bụ na Ya onwe-ya huru ayi n’anya, we zite Okpara-Ya ka ọ buru ihe ijuru Ya obi bayere nmehie-ayi. Ndi m’huru n’anya, ọ buru na Chineke huru ayi n’anya otú a ayi onwe-ayi ji kwa uwgwọ ihurita onwe-ayi n’anya” (Jọn 4:8, 10, 11). O kwukwara: “Egwù adigh n’ihu-n’anya: Kama ihu-n’anya nke zuru ókè nāchupu egwù n’ezí” (Jọn 4:18). Chineke chọrọ ka anyị fèè Ya n’ihun’anya di ukwu nke gaeme ka anyị mee ihe dí n’ike anyị inyere ndí mmehie aka ịchọta Onyenzoputa ahụ.

Ọñụ

Ndí nke Kraist bụ ndí náenwe obi ụtọ. Chineke bụ Nna ha, ha naamata kwa na O hụrụ ha n’anya. Asachapuwo mmehie ha, amamikpé apuwokwa, ha bụ kwa ndinketa nke Eluigwe. Ha nwere ọñụ ahụ nimeime obi ha nke náabụabụ ọbụna dí mgbe ha naagabiga óké mkgpagbu, mgbe anaesogbu ha, mgbe ihe náadighị agaziri ha, maqbụ mgbe ha nọ n’óké iruuju “Oñu JEHOVA bu ike-unu” (Nehemaia 8:10).

Udo

Udo bụ abù ndímmuozi bürü banyere mgbe ha kwuvara ọmụmụ Jisọs. “Otuto diri Chineke n’ebe kachasi ihe nile elu, Udo di kwa n’elu uwa n’etiti madu ndí ihe-ha di Ya ezi nma” (Luk 2:14). Apughị inwe udo n’uwa ma elefuru Jisọs anya, n’ihi na Jisọs bụ “Onye-isi udo” (Aisaia 9:6).

Mgbe Jisọs naacho ịrapụ ụwa a, O gwara ndí náesouzo Ya okwu banyere ihe O pürü inye ha. O nweghị akụ nke ụwa a, O nweghị kwa ego, O nweghị ala, O nweghị igwe ehi. N’ile ya anya, ọ dí ka O nweghị ihe ọ bụla O pürü inyefe ndí ahụ O naarapụ. Ma Jisọs sıri: “Udo ka M’rapuru unu; udo nkem ka M’nēnye unu: ọ bugh dika uwa nēnye ka Mu onwem nēnye unu. Ka obi-unu ghara ilo miri, ka ọ ghara kwa itu ujọ” (Jọn 14:27). Lee ụdị ihenketa dí otú a! Ọtụtụ ndí ọgaranya amara aha ha ga achoworị inye akụnaubà ha niile irita udo ahụ n’urù ma ha apughị iji ego zụta ya. Onye ahụ nke náeji obi ya niile náejeso Onyenweanyị bụ onye náerita udo ahụ n’urù.

Ogologontachi obi

Ogologontachiobi n’okwu ọzọ bụ ndidi. Lee ka o si bürü mmadụ olenaoles nwere ndidi! Ma Onyenweanyi naacho ka ndí Ya nwe mmasi ichere oge Ya ịhụ naaluputara ochichọ Ya. O chọrọ ka anyị nwee ndidi n’ebe ibe anyị nọ kwa, ka anyị ghara kwa iweiwe mgbe ihe náadighị agazi n’uzo anyị chọrọ ya n’otù mgbe ahụ.

Obioma

Onye ahụ dere Abụ Qma dere banyere Onyenweanyi, “Ume-ala-n’obi nke Gi némekwam ka m’ba uba”(Abụ Qma 18:35). Jisọs naacho ka ụmụ-Ya nwee ihe ọmụma Ya. Jisọs dí umeala n’obi, O wee chọq kwa ka ụmụ Ya dí kwa Umeala n’obi. O hụrụ ahụhụ ihe ihere tutu apkögide Ya n’obe, ma mgbe anaekwutọ Ya O “digh ekwutoghachi ọzọ; mgbe O nāhu ahuhu, O digh-aba nba; kama O rara Onwe-ya nye n’aka Onye ahu Nke nēkpe ikpe ziri ezi” (I Pita 2:23). O choghi ịkwughachi, kama O rapuru ya n’aka Chineke ịta ndí ahụ mejorọ Ya ahụhụ.

Idị mma

Umụokorobịa na ụmụagbogho ụfodụ anaghi achọ ka ha dí mma. Egwù naatụ ha na ndí enyi ha gaeche na ha dí “nrò.” Kama ọ dighi ewe ịdị ike nke ọmụma isoro iga mmadụ náejeijè. “Azụ ọ bụla nwụrụ anwụ pürü ise n’elu miri, miri wee buru ya naagbada, kama ọ bụ azụ dí ndụ pürü igwumiri naachịachị”. Ekwuru ya nkeoma sı: “Lezie anya hụ na ihe ị naeme ziriezi, **guzoro** kwa na ya. N’isi mbido agaekwugide gi, emesịa agaeme gi díka chi. Na mbụ agaajụ gi, emesịa ekwulu kwa gi. Ná mbụ agaegi gi mee iheochị, ma mgbe ọ díri gi mma ha gaeji gi nyaa isi. Na mbụ aga ebu ụzọ kwa gi emò, emesịa ajáá gi. Agaebu ụzọ kochaa, emesịa egosi ịhụn’anya. Na mbụ ule, emesịa enwe mmeri. Agaebu ụzọ buru obe, emesịa eketa okpueze. Okpueze díri apa ọ bụla ị gaenwe n’isi gi. Guzo n’otù ebe ka

ụmụwa mara ebe iguzoro. Guzoro otù ihe ka ụmụwa mara ihe iguzoro. Lèzie anya hụ na ihe ị naeme ziriezi, **guzoro** kwa na ya!"

"Nwe obi-ike na anu-arụ, nke na-adigh atụ egwù ihe izendụ ọ bụla, gaeme ka mmadụ dì ike n'otù ụzọ; ma inwe obi ike n'uche náadighị atụ egwù nchepụta ọ bụla gaeme ka mmadụ dì ike n'ụzọ ọzọ. Ihe abụo ndịa edepütara dì mkpà ka mmadụ bürü dike!"

Okwukwe

"Asi na okwukwe adigh ọ bụ ihe anāpugh ime, bu ime ihe gātọ Chineke ezi utø" (Ndi Hibru 11:6). Ihe ọ bụla anyị naanata n'aka Chineke ka anyị naeji okwukwe anata. "Ọ nēgosi kwa Onwe-ya Onye nēnyeghachi ndi nāchọ Ya ugwo-olụ." Ka anyị nāenyefe onweanyị nye Onyenweanyị site n'iji obichuqajà karị, Ọ gaenye anyi okwukwe karịa.

Idị nwayo

Okwu Chineke naagwa anyị si, "Ngozi nādiri ndi dì nwayo n'obi: n'ihi na ndi ahu gēketa uwa" (Matiu 5:5). Umummadụ naalusi olụ ike ikpakoba akụ n'ụwa, inwe ọtụtụ ulọ na ala. Ndị nāachị obodo na enwe anyaukwu inweta ala karịri nke ha nwere ukwu. Ekwuru banyere Alexander the Great, na mgbe ọ lutasirị ụwa nile amaara n'oge gboo n'agha, na ọ kwáráákwá n'ihi na ọ dighị kwa ụwa ọzọ dīri ya iluta n'agha. O wee kpọ aha obodo 16 aha ya, ọ nwurụ tutu ọ gbaa arọ 33, ihe niile o nwere wee funarị ya. Ọ bürü na anyị bụ ndị nke Kraist kwesirintukwasịobi mgbe anyị naebindu n'ụwa, Onyenweanyị ekwewo mkwà na anyị gaeso Ya chịa ụwa. "Asi na ayi nēnwe ntachi-obi, ayi gēsokwa Ya bukọ eze" (2 Timoți 2:12).

Imeruihen'ókè

Imeruihen'ókè pütara emebigaghị ihe ọ bụla ókè. Ihe ụfodụ naeweta ọñụ nāadighị egbu mgbu, ka apụrụ iwebiga ókè, ha ewee ghørọ anyi mmehie. Iribiga ihe ókè mgbe niile pükwarra imebi anụarụ anyị n'ụzọ nāadighị mma. Ọ bürü na anyị hụ Jisọs n'anya, nāachọ ime ihe gaatọ Ya ụtọ n'ihe niile anyị naeme, anyị gaanụ na nche imegide ihe ndịa.

Ikpéikpé

Onyenweanyị akuziworo anyị ka anyị gaesi nāebindu, ma Ọ choghi ka anyị náekpe ndịozọ ikpé. Chineke mara obi, ọ gaekpe kwa ikpé. Anyị adighị eleli mmehie anya, maqbụ kwenye ime ya; anyị gaakpachapụ kwa anya ka aghara ịma anyị ikpé n'ihe ndị ahụ anyị naagaghị achọ ka anyị hụ ndịozọ ka ha naeme ha.

Mgbẹ anyị naebindu ime ihe gaatọ Chineke ụtọ, anyị pürü ịtu anya óké ugwoqolụ. "Mkpuru ọ bụla madu nāgha, nke ahụ ka ọ gēweta kwa n'ubi." Olụ obiebere ntakiri, okwu iħun'anya na nke agbamume anyị naene ndịozọ, na abanye ná akwụkwọ ncheta dì n'Eluigwe. Olụ ndị ahụ alụrụ nāadighị mma ka anaedekota kwa otùaka ahụ, nāabughị ma anyị rịqor Jisọs ka O were Obara Ya sachapụ ha. Ọ bürü na anyị emezie, Onyenweanyị gaakwughachị anyị ugwoqolụ; ọ bürü kwa na anyị eme ihe ojoo, Ọ gaamakwa anyị ikpé, tāa kwa anyị ahụhụ.

Onyeozi bù Pöl jiri okwu a mechie okwu ya "Ike agwula ayi n'obi n'ime ihe ọma: n'ihi na ayi gēweta ihe ubi mgbe oge ya ruru, ma ayi adagh mba." Chineke nwere ugwoqolụ dì ebube nye ndị niile kwesirintukwasịobi. Mgbe ụfodụ umummadụ naechè na adighiahụta olụ ọma ha niile anya, na adighi anara kwa ha nke ọma. Ma Chineke naedebe akwụkwọ dì icheiche; ọ bürü kwa na anyị enwe ntachiobi rue n'ogwugwu, anyị gaeketa okpueze nke Ndị dika Iheubi. Pöl nwurụ naejide olileanya ahụ dì ebube: "Edebeworom okpu-eze nke ezi omume ahụ, nke Onye-nwe-ayi bu Onye ezi omume n'ikpé ikpé gēnyeghachim n'ubochi ahụ: ma ọ bugh nání mu onwem, kama Ọ gēnyeghachi kwa ndi nile huworo ngosi Ya n'anya" (2 Timoți 4:8).

AJUJU DỊ ICHEICHE

- 1   Òlee otú anyị si amata mgbe azopütara anyị?
- 2   Nye ihe ụfọdụ dị icheiche dị n'etiti onye mmehie na nwa Chineke?
- 3   Kpoputa aha mkpuru nke Mmụq Nsọ.
- 4   Gịnị ka Jisọs nyere ndị náesouzo Ya tutu O nwụo?
- 5   Gịnị ka ogologontachịobi pütara?
- 6   Kowaa ihe Akwụkwọnsọ naekwupụta na imeruihen'oke pütara
- 7   Òlee otú anyị kвесirị iji mesoo onye mejoworo ihe?
- 8   Gịnị ka ụmụmmadụ gaeweta dika ihe ubi n'ogwugwu ndu ha?
- 9   Gịnị ka Pöl sị na akwadobere ya mgbe ọ rapuru ụwa a?